

Лариса Саракун,
кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії
Національного університету харчових технологій

ВЗАЄМОВПЛИВ МІГРАЦІЇ І КОСМОПОЛІТИЗАЦІЇ У ДОБУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У статті здійснено філософський аналіз феномена міграції. Досліджено проблематику міграційних процесів та імміграційної політики. Окреслено специфіку взаємовпливу міграції і космополітизації в умовах глобалізації. Розкрито сутнісні риси феномена космополітизму в контексті сучасності.

Ключові слова: міграція, міграційна політика, космополітизм, глобалізація, космополітизація.

Лариса Саракун. Взаимовлияние миграции и космополитизации в эпоху глобализации

В статье осуществляется философский анализ феномена миграции. Исследуется проблематика миграционных процессов и иммиграционной политики. Определяется специфика взаимовлияния миграции и космополитизации в условиях глобализации. Раскрываются существенные черты феномена космополитизма в контексте современности.

Ключевые слова: миграция, миграционная политика, космополитизм, глобализация, космополитизация.

В умовах глобалізації та прискорення міграційних процесів монокультурність у сучасному світі неможлива. Останнім часом усе більшого значення набувають проблеми трансформації світоглядних позицій особистості, адаптації мігрантів і тимчасових переселенців до іншого культурного простору. Численні статистичні дані про інтенсифікацію процесів міграції, вплив останніх на утвердження космополітизму потребують всебічного соціально-філософського аналізу.

Міграція населення — багатогранний і складний процес пересування людських мас по планеті. За даними ООН, нині у світі нараховується близько 232 мільйони міжнародних мігрантів (3 % населення планети) і близько мільярда внутрішніх мігрантів¹. З одного боку, міграція пов'язана з різними сторонами життя суспільства, з іншого — вона зумовлена протиріччями і потребує ретельного вивчення.

Існує чимало теорій походження міграційних процесів. Аналіз різних форм міграції дозволяє виявити загальні умови їх виникнення, розглянути структуру міграційних процесів і зробити порівняльний аналіз міграційних форм, а також визначити роль означених процесів у житті суспільства. Для цього необхідно здійснити понятійно-змістовне осмислення феномена міграції, з'ясувати її причини, що впливають на виникнення тієї чи іншої форми, розглянути суб'єкти, об'єкти

¹ Малиновська О. А. Міграційна політика Європейського союзу: виклики та уроки для України / О. А. Малиновська. — К.: НІСД, 2014. — 48 с. — С. 3.

та види міграції, а також виявити соціальні зміни, які спричинили аналізовані форми міграції.

Сьогодні міграція є предметом вивчення різних наук: історії, соціології, філософії, конфліктології, демографії, економіки, права та ін. Так, дослідник міграції А. І. Кузьмін виокремлює сім основних підходів до її вивчення — демографічний, соціологічний, історичний, юридичний, психологічний, філософський та економічний¹, у той час як В. О. Іонцев — до сімнадцяти підходів, зокрема включаючи системний, географічний, генетичний, біологічний, етнографічний².

Філософія, наприклад, використовує компаративістський підхід до вивчення міграції. Вона, як зазначає Н. Преображенська, може абстрагуватися від наявних «кваліфікаційних» характеристик поняття і дати ширше його тлумачення (розглядати міграцію з позиції руху «антропопотоків» (руху людей у просторі). Грунтуючись на цьому понятті, можна вивчати вихідні та вхідні потоки міграції в глобальному масштабі. За допомогою цього терміна можна абстрагуватися не тільки від певного історичного часу, але й від певного суб'єкта так само, як і від певного місця³. Поняття міграції з філософської точки зору використовується також як засіб для опису поведінки індивіда або соціальних груп, мотивованих різними причинами.

Філософське осмислення феномена міграції відображено у ряді концепцій, зокрема в концепції пасіонарних поштовхів (В. Вернадський), в основі якої лежить ідея енергетичного обміну між етносом і зовнішнім середовищем. Згідно цієї концепції пасіонарії відрізняються інакшою міграційною поведінкою, і саме вони визначають ступінь активності міграційного руху всього етносу.

Міграційні рухи важливо розглядати в різних контекстах і розкрити їх вплив не тільки на демографічні характеристики тієї чи іншої території, а й на показники її економічного та культурного розвитку, соціальну структуру, тобто показати наявність взаємозв'язку соціальних і міграційних процесів.

Дослідник Л. Л. Рибаківський наводить відмінності між поняттями переміщення і переселення: «це — не синоніми, а

¹ Кузьмин А. И. Курс лекций «Основы демографии» [Электронный ресурс] / А. И. Кузьмин. — Режим доступа: <http://humanities/edu.ru/db/msg/47066/> — Загл. с экрана.

² Ионцев В. А. Международные миграции населения / МГУ им. М. В. Ломоносова / В. А. Ионцев. — М.: Диалог, 2009. — 244 с.

³ Преображенская Н. М. Миграция в условиях глобализации: социально-философские аспекты: дис. канд. филос. н.: 09.00.11. — М., 2007. — 190 с. — <http://www.dslib.net/soc-filosofia/migracija-v-uslovijah-globalizacii-socialno-filosofskie-aspekty.html>

уявлення про міграцію як у широкому, так і вузькому значенні слова. У вузькому сенсі міграція — завершений вигляд територіального переміщення зі зміною постійного місця проживання. Відмінності між різними видами переміщення — в їх тривалості, регулярності, цільовій спрямованості, структурі і т.д.»¹. Зміна політичного алгоритму, незбалансована економічна діяльність формують міграційні потоки, які періодично спрямовуються то в одну, то в іншу країну. Циклічна міграція характерна для людей із подвійним громадянством.

Міграційні процеси можуть здійснюватися під впливом різних факторів і мотивів: стихійних природних явищ, несприятливої економічної ситуації, локальних воєн, демографічних проблем, релігійних і етнічних конфліктів. В роки існування СРСР питома вага етнічної міграції теж була досить високою, особливо серед вірмен, карелів, фінів. Етнічна міграція, на відміну від економічної або політичної, має свої межі, тому що частка національних меншин, що виїжджають, незмінно скорочується, зменшуючи чисельність потенційних емігрантів.

Міграція складається з неоднорідних етнічних, освітніх, соціально-статусних, вікових, гендерних складових потоків населення, що заздалегідь визначають диференційованість її впливу на соціум приймаючих країн. Сучасна міграція є іноетнічною за своїм складом. У зв'язку з розширенням географії міграції в структурі міграційних потоків стали переважати вихідці з країн, що розвиваються, далеких від приймаючих не тільки територіально, а й культурно та етнічно. Потік населення з означених країн супроводжується утворенням на території приймаючих держав нових національних меншин, що призводить до зміни національно-етнічної «палітри» суспільства, перетворюючи його в поліетнічне та полікультурне. В цих умовах виникає проблема міжетнічних відносин, вирішення якої потребує нових політичних підходів, які враховували б принципи багатокультурності².

В останні роки міграційні потоки набувають значних масштабів, що зумовлює появу відносно стійких вихідних і вхідних точок цих потоків. Зазначені точки представлені конкретними країнами, які є відповідно експортерами або імпортерами мігрантів. Це заклало основу для формування

¹ Рыбаковский Л. Л. Миграция населения. Три стадии миграционного процесса (очерки теории и методов исследования) [Электронный ресурс] / Л. Л. Рыбаковский — режим доступа: <http://7www.viperson.ru/wind.php/ID=250095&soch=1>. — Загл. с экрана. — С. 106—107.

² Цапенко И.П. Управление миграцией: опыт развитых стран / Ин-т мировой экономики и международных отношений РАН. — Academia, 2009. — 384 с. — С. 73.

міграційної системи, тобто зв'язку як мінімум двох країн-учасниць міграційного обміну (одна з світових міграційних систем об'єднує Францію з країнами Північної Африки центром якої є Європа).

Зазначимо, що в другій половині минулого століття спочатку Західна та Північна, згодом Південна, а на початку 2000-х років Центрально-Східна Європа пережили так званий міграційний перехід, тобто перетворення з території, звідки населення вибуває, на таку, куди спрямовуються численні імміграційні потоки. Саме це було першопричиною розвитку систем управління міграціями європейських країн спочатку на національному, а потім і на регіональному рівні¹.

Міграційна система, що склалася у світі, відрізняється тісними економічними, культурними, політичними, географічними зв'язками між країнами, що і дозволяє визначити її як єдину міграційну систему. Вона характеризується різноманіттям міграційних потоків, їх різноспрямованістю, появою нових країн імміграції та підключенням нових країн-постачальників мігрантів, формування нового вектора міграції «Схід — Захід», який прийшов на зміну донедавна домінуючому вектору «Південь — Північ». У контексті сучасних явищ міжнародних відносин, що асоціюються з терміном «глобалізація», проблема міграційних процесів різко загострилася і перейшла в нову стадію. Колишні неформалізовані міжурядові контакти еволюціонували у повноцінний законодавчий блок співтовариства, вагому частину *acquis communautaire*. Це відбулося внаслідок об'єктивної потреби у виробленні спільних підходів до регулювання міграційних процесів, як наслідок їх інтенсифікації і всередині, і за межами співтовариства, так і в контексті поглиблення європейської інтеграції як такої².

Глобалізаційні процеси здійснюють відчутний вплив на переміщення населення у сфері ринку праці, бізнесу, освіти, науки, інформації та комунікації, соціальних відносин, оскільки все суспільне життя тепер визначається вільним рухом капіталу, товарів та інформації в рамках глобального ринку. Це призводить до стирання національно-культурних меж та ідентичностей. Місцевість, будучи архетипом укоріненого проживання, набуває мобільності, транснаціоналізується і глобалізується — і в певному сенсі навіть космополітизується. Інформаційні потоки долають простір і час, близькі та далекі дистанції. Межі розмиваються і перемішуються. І міграція сприяє розмиванню цих меж, одночасно впливаючи на економічне життя приймаючої країни. По-перше, вона змі-

¹ Малиновська О. А. Міграційна політика Європейського союзу: виклики та уроки для України / О. А. Малиновська. — К.: НІСД, 2014. — 48 с. — С. 4.

² Там само. — С. 44.

нює демографічні показники — забезпечує до 40 % приросту населення країн, зокрема європейських. Особливо бажаним є прибуття висококваліфікованих мігрантів та їх внесок у формування економіки, основаної на знаннях. По-друге, впливає на інвестиційні потреби (житло та інші види інфраструктури) особливо в густонаселених країнах. І хоча приплив населення з інших країн несе для європейських суспільств не лише вигоди, а й проблеми, за умови ефективного регулювання він видається необхідним для поступального розвитку. Мігранти привносять різноманітність і культурну динаміку. Згодом масштабна міграція трансформує культуру приймаючої країни. Вона впливає на домінуючі цінності держави. У людей справедливо виникають різні думки щодо правильної міграційної політики. Деякі країни стають ні «закритими», ні повністю «відкритими». Знайти баланс досить складно. У процесі його пошуку цілком розумно для країн заявляти про те, що головними для них завжди будуть їх власні громадяни. У той же час, як відзначає лауреат Нобелівської премії Томас Шеллінг, природно може виникнути значна сегрегація. Люди у даному випадку будуть жити окремо один від одного, і їх мало що буде об'єднувати.

Необхідною складовою міграційної політики є політика інтеграції мігрантів. Адже саме від успіху чи неуспіху інтеграційних заходів залежить кінцевий результат міграції, яка може значно сприяти розвитку країни призначення, проте, водночас, несе ризики порушення гомогенності суспільства аж до виникнення конфліктних ситуацій. Зрозуміло, що інтеграція відбувається на місцевому рівні, тому відповідні питання закономірно залишаються в компетенції окремих країн, адже інтеграція мігрантів, з одного боку, потребує додаткових витрат приймаючих країн, а з іншого — сприяє розповсюдженню етнічної сфери господарської діяльності, оскільки вони використовують альтернативні способи облаштування свого життя на новому місці. Важливим є розуміння інтеграції «як двостороннього процесу», що базується на обопільних правах та обов'язках громадян інших країн, які легально перебувають на території суспільств, що їх приймають¹.

Політика інтеграції передбачає цілеспрямовані заходи не лише в міграційній, а й в інших сферах життєдіяльності суспільства, передовсім на ринку праці, щодо забезпечення доступу мігрантів до освітніх, медичних, соціальних послуг, їх активної участі в культурному та політичному житті країни перебування. Окрема увага має приділятися специфічним групам мі-

---

¹ Малиновська О.А. Міграційна політика Європейського союзу: виклики та уроки для України / О. А. Малиновська. — К.: НІСД, 2014. — 48 с. — С. 30.

грантів, серед яких молодь, жінки, біженці. Разом з тим, зусилля урядів повинні спрямовуватися також і на суспільство загалом, забезпечення його готовності до прийняття мігрантів, культурної та мовної диверсифікації, формування нової ідентичності.

У зв'язку з інтенсифікацією міграційних процесів змінюються світоглядні позиції населення. Мігранти сприяють космополітизації. Їх наявність породжує виклик: необхідність завжди і повсюдно чітко розрізняти «нас» і «їх», «своїх» і «чужих», «громадян» і «сторонніх». Таку необхідність насаджує і закріплює держава перебування. Мігранти втілюють усі можливі градації «як того, так і іншого»: це іноземці або іноземні громадяни, чий соціальні навички не тільки незмінні, але і збагачують культурне та суспільне життя. Їхнє становище функціонально, легітимно і незаконно одночасно, воно «дозволено, але не визнано»¹. Існування мігрантів, їх діяльність, спроби вийти на суспільну арену суперечать розумінню громадянських прав у національній державі й одночасно надають їм іншого змісту.

Специфіка національно-космополітичного суспільства, як зауважує У. Бек, виходить з розширення кордонів етнічної солідарності таким чином, щоб дати можливість участі як внутрішнім, так і зовнішнім аутсайдерам. Залучення в постсуверенний громадський порядок передбачає певну готовність, націленість і здатність до участі в ньому, а також деяку самоорганізацію. Тільки таким чином «корінні мешканці» й «іноземці» зможуть співпрацювати в розширених космополітичних межах національних просторів як рівні члени транснаціонального громадянського суспільства².

Космополітизм, на думку науковця, став сигнатурою «століття рефлексивного модерну», в якому розмиваються національні межі та відмінності³. Новий космополітичний світ потребує нової методології, що дозволить охопити соціальну й політичну реальність. Такою методологією стає космополітизм як новий канал світоусвідомлення. Ставлячи питання про причини виникнення космополітичного суспільства, У. Бек прагне визначити глибини подібної трансформації. Їх він знаходить у глобалізації. Остання породжує ризики, які, поширюючись, несуть у собі соціальний ефект бумеранга: приховані «побічні дії» починають поражати й центри їх виробництва. На його думку, «глобальна взаємозалежність і ризики, змінюють суспільну та політичну якість національних спільнот. Саме цим визначається особливість космополітизації: вона є вну-

¹ Бек У. Космополитическое мировоззрение / Ульрих Бек. — М.: Центр исследований постиндустриального общества, 2008. — 336 с. — С. 155.

² Там само. — 336 с.

³ Там само. — С. 2.

трішньою, тобто такою, що впливає зсередини національних спільнот або локальних культур»¹.

Процесу космополітизації має відповідати інша методологія пізнання, яка враховувала б особливості транснаціонального світу, не пов'язаного з кордонами сучасних держав і національною приналежністю. З цієї причини У. Бек вводить поняття «методологічний космополітизм» на зміну «методологічному націоналізму». На його думку, це дозволить об'єднати в один когнітивний блок соціальну дійсність, виявити безліч просторових, часових і практичних реальностей, підпорядкованих принципу «і те, й інше», до яких національний світогляд залишається сліпим².

Вступаючи в XXI ст., людство, як наголошує сучасний український дослідник О. Сошніков, підводить підсумки свого попереднього динамічного й не завжди позитивного суспільно-політичного, економічного, культурного розвитку. Науковець зазначає, що «небувалий розмах національних, етнічних, регіональних рухів (часто безкомпромісних) постають у явному протиріччі з інтернаціональними комунікативними й економічними тенденціями глобальної інтеграції. У сфері міжетнічних відносин спостерігається бурхливе зростання етнічної самосвідомості, посилення почуття етнічної ідентичності. Усе частіше можна спостерігати націонал-екстремістські, антисемітські, расистські, ксенофобські, шовіністичні та етноцентричні дії, які негативно впливають на процеси міжкультурної комунікації»³. Аналізуючи сучасне наукове і філософське бачення етнічного виміру глобального світу, О. Сошніков констатує, що в недалекому майбутньому глобальним системам доведеться не боротися, а співіснувати з політизованою етнічністю у різноманітних її формах. Забезпечення такого співіснування вимагає принципово нової парадигми практичного вирішення національних проблем. На сьогоднішній день виразно проявляється дія протилежних, але об'єктивно взаємозалежних тенденцій: поглиблення інтеграційних процесів, прагнення подолати поліетнічність і полікультурність сучасних соціумів шляхом їх уніфікації та все більша етнізація суспільства. Далі він підкреслює, що у даному сенсі «нинішнє століття можна охарактеризувати періодом не тільки космополітизації,

¹ Beck U. Der kosmopolitische Blick oder: Krieg ist Frieden. — Frankfurt am Main, 2004. — P. 113.

² Бек У. Космополитическое мировоззрение / Ульрих Бек. — М.: Центр исследований постиндустриального общества, 2008. — 336 с. — С. 114.

³ Сошников А. А. «Методологический национализм» и «методологический космополитизм»: концептуализация национальных реалий в теоретических версиях глобального общества / А. А. Сошников // Электронный ресурс — режим доступа: http://teoria-practica.ru/rus/files/arhiv_zhurnala/2013/9/fil%D0%BEs%D0%BEfy%D0%B0/soshnikov.pdf.

а й націоналізму, який виступає у якості певної реакції на глобальну уніфікацію світу»¹.

У таких умовах, на думку У. Бека, «поширення космополітизму означає, що закриті суспільства зникає назавжди. Проте більшість людей не сприймає це як звільнення. Навпаки, вони вважають це крахом «свого світу». Їм дуже важко вдавалося орієнтуватися в лабіринтах закритого суспільства, що ґрунтувалося на протиставленні «ми» та «інші», внутрішнього і зовнішнього, національного і міжнаціонального. Тепер вони раптово зіткнулися з протиріччями толерантної суспільної форми і свободи, які нелегко усвідомити і пережити і які зводять їх у стан чужинців на власній землі»². Поняття «іноземного» набуває всеохоплюючої влади, оскільки людина зіштовхується з викликами і протиріччями, які перетворюють її в чужинця. Ненависть до іноземців спалахує через екзистенційні страхи. Тому у толерантному суспільстві через надмірну свободу люди відчують себе дезорієнтованими, непотрібними і відчуженими. Як далі зазначає німецький дослідник У. Бек, відмова від національної парадигми не рівнозначна глобальному «космополітизму загального блага», як його формулюють різні напрями громадянського суспільства. Однак не можна виключати, що національний неолібералізм «відмови від солідарності» міг би розгорнутися у космополітичному напрямку. Це може статися, якщо в контексті всесвітнього розподілу праці й багатства на зміну солідарності з родичами або співгромадянами прийде солідарність з чужинцями. На думку науковця, можна визначити кілька різних сценаріїв. Один з них — глобальна міграція. Міграційні процеси майбутнього будуть характеризуватися конфліктом між двома «віковими пірамідами». Старіючим суспільствам західних держав протистоять молоді співтовариства багатьох периферійних країн. Це породжує, поперше, імміграційний тиск ззовні, по-друге, внутрішній тиск, що примушує приймати іммігрантів; так чи інакше, міграція стане ключовою політичною темою, від неї буде залежати виживання відкритої світу Європи»³.

Зазначені У. Беком тенденції ми можемо спостерігати вже сьогодні. Міграційна політика Євросоюзу стала нині однією з гострих проблем для європейських держав, поряд з внутрішніми: економічна криза, безробіття і відсутність безпеки. На неформальному саміті в Братиславі (вересень 2016 р.) глави 27

¹ Сошников А. А. «Методологический национализм» и «методологический космополитизм»: концептуализация национальных реалий в теоретических версиях глобального общества / А. А. Сошников // Электронный ресурс — режим доступа: http://teoria-practica.ru/rus/files/arhiv_zhurnal/2013/9/fil%D0%BEs%D0%BEfy%D0%B0/soshnikov.pdf.

² Бек У. Космополитическое мировоззрение / Ульрих Бек. — М.: Центр исследований постиндустриального общества, 2008. — 336 с. — С. 163.

³ Beck U. Der kosmopolitische Blick oder: Krieg ist Frieden. — Frankfurt am Main, 2004. — P. 162.

країн — членів ЄС домовилися за півроку представити докладний план розвитку Євросоюзу (з урахуванням виходу з нього Британії). За словами канцлера Німеччини Ангели Меркель, особливу увагу слід приділяти проблемі стримування нелегальної міграції і посилення співпраці у сфері безпеки. На цьому саміті президент Європейської ради Дональд Туск підкреслив, що одна з головних цілей лідерів країн ЄС — не допустити неконтрольований потік мігрантів, який спостерігався в минулому році. У той же час прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан заявив, що учасникам неформального саміту не вдалося внести зміни до міграційної політики ЄС, яку він назвав «саморуїнною і наївною»¹.

Багато сучасних гуманітаріїв сходяться на думці, що перспективи розвитку світового співтовариства неясні. Поряд з низкою можливих, частково конкуруючих і частково взаємодоповнюючих перспектив, У. Бек розглядає перспективу «космополітичної демократії», яка «базується не тільки на досвіді самоосягнення громадянського суспільства, а й на транснаціональній значущості основних прав»². Звертаючись для роз'яснення цього положення, він пояснює, що «суть полягає в диференціації прав підданих різних держав, а значить, у кінцевому рахунку, гарантії права світового громадянства для всіх»³. При цьому він зазначає парадоксальність ситуації, яка складається за умови одночасної наявності прав національної держави і прав світового громадянства, яке передбачає гарантію космополітичних правовідносин. У побудові відносин між учасниками втілення такої перспективи розвитку світового суспільства У. Бек передбачає можливість реалізації однієї з трьох моделей: реально-політичної, інтернаціоналістичної та космополітичної. Якщо в перших двох моделях вирішальну роль відіграють національно-державні судочинства, то в космополітичній у центрі аналізу перебуває індивід, права якого підтримуються ООН. Автор ідеї «космополітичної демократії» відзначає безліч невирішених проблем, що постають при її можливості впровадження, і висловлює лише надію на її реалізацію.

Космополітизм — це можливість формування в нових умовах нової ідентичності, це відповідь на мінливий світ. Ми не знаємо, як стверджує У. Бек⁴, як буде розвиватися далі людство: чи будуть набирати силу процеси інтеграції, взає-

¹ Лідери ЄС домовилися представити новий план розвитку Союзу // BBC. — [Електронний ресурс]. — http://www.bbc.com/ukrainian/politics/2016/09/160917_eu_bratislava_declaration_sx.

² Бек У. Что такое глобализация? Ошибки глобализма — ответы на глобализацию / Ульрих Бек. — М., 2001. — 237 с. — С. 163.

³ Там само. — С. 163—164.

⁴ Бек У. Космополитическое мировоззрение / Ульрих Бек. — М.: Центр исследований постиндустриального общества, 2008. — 336 с.

модії і усвідомлення взаємозалежності людей, або ж посилиться опір глобалізаційним процесам і саме він задасть тон подальшому розвитку культури. Залежно від розвитку цих можливих сценаріїв і будуть складатися оцінки феномена космополітизму.

Larysa Sarakun, PhD in Philosophy, Docent at Department of Philosophy of the National University of Food Technologies

INTERFERENCE OF MIGRATION AND COSMOPOLITIZATION IN THE AGE OF GLOBALIZATION

In this paper, the philosophical analysis of the phenomenon of migration is performed. The problems of cosmopolitanization and migration in the context of globalization are observed and their main vectors of interaction are pointed out.

The new methodology is cosmopolitanization. It means a certain experience of the world and a cultural infinity. Global interdependence and risks of available knowledge change social and political quality of national communities. This feature is defined as cosmopolitanization. The spreading of cosmopolitan ideas is related to migration mainstreaming, integration and globalization. Therefore there is a need to study interference issues of cosmopolitanization and migration, the prospects of their development in the context of globalized modernity.

Migration system is prevailing in the world, characterized by close economic, cultural, political and geographical bonds. In the context of current international relations phenomena associated with the term «globalization», and the problem of migration are intensified and moved into a new stage. An essential part of immigration policy is a policy of integration of migrants, which involves targeted measures in many areas of society.

In this article the author reveals interaction principles of migration and cosmopolitanization. This means that a closed society disappears forever. However, most people do not perceive it as liberation. As it was noted by Ulrich Beck, the rejection of the national paradigm is not tantamount to a global «cosmopolitanism of common good».

Cosmopolitanization is a response to a changing world. How will the humanity evolve? Will migration processes, integration, interaction and people's interdependence develop? Will resistance to globalization be intensified? What will be the attractor of social development?

Keywords: migration, migration policy, cosmopolitanism, globalization, cosmopolitanization.

References

1. Beck, U. *Der kosmopolitische Blick, oder: Krieg ist Frieden* [Russian edition: Bek U. Kosmopoliticheskoe mirovozzrenie / Ul'rih Bek. — M.: Centr issledovanij postindustrial'nogo obshhestva, 2008. — 336 s.]
2. Beck, U. *Was ist Globalisierung?: Irrt?mer des Globalismus — Antworten auf Globalisierung.* [Russian edition: Bek U. Chto takoe globalizacija? Oshibki globalizma — otvety na globalizaciju / Ul'rih Bek. — M., 2001. — 237 s.]
3. Breeva E. B. *Osnovy demografii* [Foundations of demography] — Moscow: Dashkov i K, 2014. — 352 p. [In Russian]

4. Dianova V. M. *Kosmopolitizm v jepohu globalizacii* [Cosmopolitanism in the era of globalization] // *Voprosy kul'turologii*. — 2007. — № 1. — P. 8—12. [In Russian]
5. Gusev K. *Ljubov' po-novofrancuzski i vselenskaja migracija. Chto delat'?* [Love in new-french style and world migration. What to do?] Available at: <http://www.centrasia.ru/newsA.php?st=1451024160>. (Last accessed 10 September 2016) [In Russian]
6. Ioncev V. A. *Mezhdunarodnye migracii naselenija* [International migration of population] — Moscow: Dialog, 2009. — 244 p. [In Russian]
7. Kuznecov A. M. *Globalizacija ili kosmopolitizacija: ob odnom diskurse sovremennoj zapadnoevropejskoj sociologii* [Globalization or cosmopolitanization: one discourse of modern Western European sociology] // *SOCIS*, 2014. — № 12. — S. 12—20. [In Russian]
8. Kuz'min A.I. *Kurs lekcij «Osnovy demografii»* [The course of lectures "Fundamentals of demography"] — Available at: <http://humanities/edu.ru/db/msg/47066/> (Last accessed 10 September 2016) [In Russian]
9. Lidery YeS domovylysia predstavty novyj plan rozvytku Soiuzu [EU leaders agreed to present a new plan for development of the Union] BBC. — Available at: http://vww.bbts.tsom/ukrainian/polititss/2016/09/160917_eu_bratislava_detslaration_skh. (Last accessed 10 September 2016) [In Ukrainian]
10. Malynovs'ka O. A. *Mihratsijna polityka Yevropejs'koho soiuzu: vyklyky ta uroky dlia Ukrainy* [Migration Policy of the European Union: Challenges and Lessons for Ukraine] — Kyiv: NISD, 2014. — 48 p. [In Ukrainian]
11. Nazik Zh. *Migracionnye processy kak stimul i tormoz social'no-jekonomicheskogo razvitija, kak strany-recipienta, tak i strany-donora* [Migration processes as a stimulus and a brake socio-economic development, as the recipient country and the donor country] // *Sbornik lekcij molodyh uchenyh* [Collection of lectures of young scientists]. — Moscow, 2014. — P. 9 — 28. [In Russian]
12. Preobrazhenskaya N.M. *Migratsiya v usloviyakh globalizatsii: sotsialno-filosofskie aspekty* [Migration in the context of globalization: social and philosophical aspects] PhD Disertation — Moscow 2007. — 190p. — Available at: <http://www.dslib.net/soc-filosofia/migracija-v-usloviyah-globalizacii-socialno-filosofskie-aspekty.html>. (Last accessed 10 September 2016) [In Russian]
13. Rybakovskij L.L. *Migracija naselenija. Tri stadii migracionnogo processa (očerki teorii i metodov issledovanija)* [Population migration. The three stages of the migration process (sketches of theory and research methods)] — Available at: <http://7www.viperson.ru/wind.php/ID=250095&soch=1>. — P. 106—107. (Last accessed 10 September 2016) [In Russian]
14. Soshnikov A. A. «*Metodologicheskij natsionalizm*» i «*metodologicheskij kosmopolitizm*»: *kontseptualizatsiya natsionalnykh realiy v teoreticheskikh versiyakh globalnogo obshchestva* ["Methodological nationalism" and "methodological cosmopolitanism": conceptualization of national realities in the theoretical version of a global society] Available at: http://teoria-practica.ru/rus/files/arhiv_zhurnala/2013/9/fil

[%D0 %BEs %D0 %BEfy %D0 %B0/soshnikov.pdf](#) (Last accessed 10 September 2016) [In Russian]

15. Tsapenko I. P. *Upravleniye migratsiyey: opyt razvitykh stran* [Migration management: the experience of developed countries] In: *mirovoy ekonomiki i mezhdunarodnykh otnosheniy RAN*. — Academia. 2009. — 384 p. [In Russian]

Стаття надійшла 23.09.2016